

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Юридичний факультет
(Назва інституту/факультету)
Кафедра європейського права та порівняльного правознавства
(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Міжнародне право
(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))
обов'язкова
(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма **«Міжнародний туризм»**
(назва програми)
Спеціальність **242 Туризм**
(вказати: код, назва)
Галузь знань **24 Сфера обслуговування**
(вказати: шифр, назва)
Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))
Географічний факультет
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)
Мова навчання **українська**
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Руденко Оксана Валеріївна, доцент кафедри Європейського права та порівняльного правознавства, к.юр.н.

Профайл викладача: <https://law.chnu.edu.ua/oksana-rudenko/>

Контактний тел. +380506785483

E-mail: o.rudenko@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/login/index.php>

Онлайн-консультації: понеділок 14:40-15:40, п'ятниця 13:00-14:00.

Очні консультації: за попередньою домовленістю.

(четвер з 11.30 до 12.30).

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни). Становлення демократичної, правової, соціальної держави, дотримання курсу європейської інтеграції України передбачають необхідність для резидентів - суб'єктів господарювання оволодіння основними навиками співробітництва із закордонними партнерами. Студенти упродовж курсу аналізують та засвоюють норми міжнародно-правових договорів та національного законодавства щодо договірних зобов'язань, речового права, відшкодування шкоди, трудових відносин з іноземним елементом у сфері туризму та бізнесу. Пропонована навчальна дисципліна «Міжнародне право» викладається у 3 семестрі на 2 курсі і рекомендована студентам вищих навчальних закладів, які здобувають фахову освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра.

2. Мета навчальної дисципліни: Метою навчальної дисципліни «Міжнародне право» є підвищенню рівня професійної орієнтованості майбутніх фахівців, формування у студентів розуміння міжнародно-правових приписів щодо правомірної поведінки у сфері бізнесу та туристичної діяльності, засвоєння студентами основних теоретичних положень та вироблення необхідних практичних навичок, що дозволяють підвищити ефективність у бізнесовій діяльності із закордонними партнерами. Відповідно до ОПП «Міжнародний туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, завданнями навчальної дисципліни «Міжнародне право» є: надати знання студентам щодо приватноправових відносин у міжнародному праві, навчити їх творчо підходити до вирішення різноманітних завдань, навчити студентів застосовувати відповідні норми чинного законодавства при вирішенні практичних завдань та використовувати інформацію для прийняття рішення, навчити теоретичних засад та практичних вмінь правомірної поведінки у сфері бізнесу із іноземним елементом; оволодіти нормами міжнародного приватного права щодо діяльності суб'єктів господарювання, пояснити зміст основних юридичних категорій міжнародного приватного права, розкрити особливості застосування колізійних норм у міжнародному приватному праві та правової кваліфікації у правовідносинах з іноземним елементом.

Предметом вивчення дисципліни «Міжнародне право» є міжнародно-правові норми, що регламентують приватноправові відносини з іноземним елементом у туристичній, готельно-ресторанній сферах життєдіяльності людей, пов'язаних між собою спільними політичною та економічною системами.

Компетентності та результати навчання:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР27. Знати та вміти застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних відносин.

2. Опис навчальної дисципліни
2.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <i>Міжнародне право</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	3	90	2	15	-	15	-	60	-	залік
Заочна	2	3	3	90	2	4	-	4	-	82	-	залік

2.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.		
Тема 1. Поняття та ознаки міжнародного права.	14	2	2	-	-	10	-	0,5	0,5	-	-	-	-	
Тема 2. Джерела, принципи і норми міжнародного права	14	2	2	-	-	10	-	0,5	0,5	-	-	-	-	
Тема 3. Суб'єкти міжнародного права, у т.ч. у сфері туризму	8	2	2	-	-	4	-	0,5	0,5	-	-	-	--	
Тема 4. Держава як суб'єкт міжнародного права	14	2	2	-	-	10	-	0,5	0,5	-	-	-	-	
Тема 5. Право власності у міжнародному приватному праві	10	2	2	-	-	6	-	0,5	0,5	-	-	-	-	
Тема 6. Договірні зобов'язання та зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди (деліктні зобов'язання)	14	2	2	-	-	10	-	0,5	0,5	-	-	-	-	
Тема 7. Міжнародне право у сфері туризму та рекреації	16	3	3	-	-	10	-	1	1	-	-	-	-	
Усього годин	90	15	15	-	-	60	-	4	4	-	-	-	82	

2.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проблеми теорії міжнародного права.	8
2	Сучасні тенденції розвитку міжнародного права.	8
3	Методологія міжнародного приватного права.	6
4	Особливості предмету міжнародного права зарубіжних країн.	8
5	Узгодження законодавств різних держав.	6
6	Особливості міжнародно-правового регулювання змішаних (комбінованих) перевезень в міжнародному приватному праві.	8
7	Особливості правового статусу громадян України за кордоном.	8
8	Особливості правового статусу юридичних осіб в іноземних державах.	8

4. Методи навчання

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- лекція, аналіз, пояснення, проблемна ситуація, консультація;
- дослідна робота та метод проекту;
- презентації, відеоматеріали;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (Moodle, Google Meet);
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю знань.

Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять згідно з програмою навчальної дисципліни “Міжнародне право” (лекційні та практичні заняття, самостійна робота та виконання індивідуальних завдань).

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться у наступних формах:

- оцінювання знань студента під час проведення контролю підготовленості студентів до семінарських занять (усне опитування);
- оцінювання виконання завдань для самостійної роботи;
- оцінювання виступів з доповіддю (реферати);
- проведення проміжного контролю (тестування);
- проведення поточно-модульного контролю (модульна контрольна робота).

Порядок поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру надвивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- виконання завдань для самостійної роботи;
- виконання завдань проміжного контролю;
- виконання модульного контрольного завдання.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на семінарських заняттях

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, щорозглядаються;
- ступінь фактичного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду конкретних міжнародних торговельних ситуацій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах, в процесі захисту виконаних завдань і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимальна кількість балів (залежно від форми контролю) ставиться за умови відповідності письмового виконання індивідуального завдання студентом, або його усної відповіді усім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні виконання завдань для самостійної роботи увага також приділяється якості, самостійності, своєчасності виконання і здачі виконаних завдань викладачеві (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка може бути знижена.

Оцінювання виступів з доповіддю.

Доповідь є додатковою частиною самостійної роботи, метою якої є поглиблення теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення дисципліни.

Першим етапом написання тексту доповіді є вибір теми. Студенти обирають тему доповіді за власним розсудом, але відповідно до тематики доповідей, визначеної відповідно до теми семінарського заняття. Запогодженням з викладачем студент може підготувати доповідь на іншу тему, якої немає у цьому переліку.

Після вибору теми студент повинен розробити й викласти в письмовій формі план доповіді. План доповіді слід розробляти після ознайомлення з літературними джерелами, які висвітлюють ті чи інші питання і проблеми з теми дослідження. План має включати лише ті питання, які безпосередньо стосуються теми і дають змогу повно і глибоко розкрити її.

Титульний аркуш доповіді повинен містити: назву університету; назву кафедри; назву навчальної дисципліни; тему доповіді; прізвище, ініціали студента, номер академічної групи; дату представлення доповіді (день, місяць рік).

За титульним аркушем слідує детальний план доповіді, в якому треба виділити вступ, два – три розділи основного змісту, висновки, список використаної літератури, додатки.

Складні таблиці, які не вміщуються в тексті, а також інші допоміжні матеріали включаються в додатки до роботи. При цьому в тексті на них робляться відповідні посилання.

Усі сторінки доповіді нумеруються у правому верхньому куточку сторінки, при цьому номери сторінок починають проставлятися на першому аркуші після вступу.

У кінці доповіді дається повний список використаних джерел. Його необхідно скласти у певному порядку: спочатку наводяться законодавчі та нормативні акти, довідники, загальна та спеціальна література за алфавітом.

Доповідь має бути підготовлена і представлена аудиторії не пізніше зазначеної в навчальному плані дати.

Підготовка доповіді і виступ з нею перед аудиторією оцінюється за критеріями:

- самостійності виконання;
- логічності та деталізації плану;
- повноти й глибини розкриття теми;
- кількості використаних джерел (не менше десяти);
- використання статистичної інформації та відображення практичного досвіду;
- наявності конкретних пропозицій і прогнозів з обов'язковим посиланням на використані літературні джерела;
- якості оформлення;
- якості представлення доповіді перед аудиторією, а власне вміння подати підготований матеріал і логічність його викладу, вміння зацікавити аудиторію, вміння відповідати на поставлені питання за досліджуваною темою.

Підготовка якісної доповіді може бути додатковою умовою отримання студентом позитивної підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Проміжний контроль.

Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння використовувати його під час проведення тестування.

Проведення поточно-модульного контролю.

Поточно-модульний контроль здійснюється шляхом проведення модульної контрольної роботи, яка включає завдання з визначення 5 категорій з тематики, передбаченої відповідним змістовним модулем. Кожне правильне визначення оцінюється в 1 бал. Таким чином, модульна контрольна робота при умові надання чітких визначень відповідних категорій оцінюється в 5 балів.

Проведення підсумкового контролю

Підсумковий контроль з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі проводиться у формі екзамену. На екзамені студент може отримати 40 балів.

У 40 балів, що можливо отримати на іспиті входить: 2 теоретичні питання (30 балів) та 5 тестів по 2 бали (сумарно 10 балів).

30 балів ставиться за повне розкриття теоретичних питань. У випадку не повної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється 1 балом за кожне питання.

Після підготовки студентами конспекту відповіді відбувається його усна

відповідь викладачеві. В процесі цього студентів можуть бути задані додаткові питання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Усне опитування				Підсумковий тест (теор.)	Сума
Модуль №1		Модуль №2			
Теоретичний	Семінарський	Теоретичний	Семінарський		
15	15	15	15	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Форми поточного і підсумкового контролю та оцінювання

Форми поточного контролю:

- усна (відповідь студента під час семінарського заняття);
- письмова (тестування);

Поточно-модульний контроль здійснюється шляхом проведення модульної контрольної роботи, яка включає завдання з визначення 5 категорій з тематики, передбаченої відповідним змістовним модулем. Кожне правильне визначення оцінюється в 1 бал. Таким чином, модульна контрольна робота при умові надання чітких визначень відповідних категорій оцінюється в 5 балів.

Форма підсумкового контролю: залік.

8. Рекомендована література

Нормативно-правові та міжнародно-правові акти

1. Конституція України. — К., 1996.
2. Декларація про державний суверенітет України // ВВР України. — 1990. - № 31. — Ст. 429.
3. Орхуська конвенція 1998 р.
4. Закон України "Про міжнародні договори України" // ВВР України. — 1994.— № 10. — Ст. 45.
5. Закон України "Про правонаступництво України" // ВВР України. — 1991. — № 46. — Ст. 617.
6. Закон України "Про уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" // Голос України. — 1998. — № 20. — 20 січ.
7. Закон України «Про міжнародне приватне право» // ВВР. – 2005. - № 20. – Ст.90.
8. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р.
9. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р.
10. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №2 – Ст.161.
11. Закон України «Про громадянство України» від 13.11.99 // Офіційний вісник України. – 2001. - №9- Ст.342.
12. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21 січня 1994 р.
13. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 р.
14. Закон України "Про біженців" від 21.06.2001 // Офіційний вісник України. - 2001.- N29. - Ст. 1292; Відомості Верховної Ради України. - 2001. - N47. -Ст. 250.
15. Закон України "Про імміграцію" від 06.07.2001 // Відомості Верховної Ради України.-2001. - N41. - Ст. 197.
16. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.05.91 // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. -2001. -№7 - С.6.
17. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.96 // Відомості Верховної Ради України. –1996. - №19 - Ст.80.

18. Закон України «Про концесію» від 16.07.99 //Офіційний вісник України. – 1999. - №-30. – Ст.1807.
19. Постанова Верховної Ради України "Про основні напрями зовнішньоїполітики України" // ВВР України. — 1993. — № 37. — Ст. 379.
20. Загальна декларація прав людини. — К.: Право, 1995.
21. Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права. — К.:Право, 1995.
22. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права і Факультативний протокол № 1 до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. — К.: Право, 1995. 26.
23. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини. — К.: Право, 1999.
24. Конвенция о дипломатических отношениях 1969 г. // Юрид. ежегодник ООН1972 г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 314-325.
25. Конвенция о консульских отношениях 1969 р. // Юрид. Ежегодник ООН 1972г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 326-341.
26. Регламент Європейського Суду з прав людини // Практика ЄвропейськогоСуду з прав людини. Рішення. Коментарі. — 1999. —№1. —С. 123-217.
27. Резолюция ООН 1503 (от 1959 г.) // Матер. Генеральной Ассамблеи ООН в документах и резолюциях (1948-1955 гг.). — Нью-Йорк, 1959. — С. 248-261.
28. Статут Міжнародного Суду ООН (витяг). — К., 1995.
29. Статут Ради Європи. — К., 1998.

Основні джерела

1. Вишновецька С.В., Корнєєв Ю.В. Міжнародне приватне право. Навч. посібник / К.: Центр навч. літ-ри, 2020. - 164 с.
2. Дахно І.І., Алієва-Барановська В.М. Право Європейського Союзу : Навчальний посібник . – К.: Центр навч. літ-ри , 2017. – 416 с.
3. Мірошніченко В.О. Міжнародне приватне право у схемах і визначеннях. Посібник / К.: Центр навч. літ-ри , 2018. – 152 с.
4. Право Європейського Союзу : підручник / [Р.А.Петров (кер. авт. кол.), А.О.Вакулєнко, Ван Елсувеге П. та ін.]; за ред. Р.А.Петрова. – Вид. 9-те, змінєне і допов. – Харків : Право, 2019. – 442 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
3. Репозитарій ЛДУФК. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
4. Конституція України // Відом. Верховної Ради України. – 1996. - № 30, ст. 141. – Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/>